gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Ontwerp jaarstukken 2024 en Ontwerp-meerjarenbegroting Omgevingsdienst Noorzeekanaalgebied 2026-2029
Portefeuillehouders	mr. Charlotte van der Meij, mr. drs. Beryl van Straten
Inlichtingen	mr. Caroline Baarse
Collegevergadering	8 juli 2025
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	12309773

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. kennis te nemen van de ontwerp-jaarstukken 2024 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied;
2. kennis te nemen van de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied;
3. een zienswijze in te dienen met betrekking tot de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

2. Samenvatting

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) heeft ons op 3 april 2025 de ontwerp jaarstukken 2024 en de ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029 (hierna: de ontwerp-meerjarenbegroting) toegestuurd. De raad wordt in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 1 juli 2025 eventuele zienswijzen aan de OD NZKG door te geven. Van deze termijn is uitstel verleend tot en met 8 juli 2025.

Uit de ontwerp jaarstukken 2024 blijkt dat het jaar 2024 met een positief resultaat van € 4.486.000 is afgesloten. Het saldo bestaat ten opzichte van de begroting uit lagere baten ad € 4.285.000 en lagere lasten ad € 6.125.000. De lagere baten komen voort uit lagere Rijkssubsidie en het niet volledig realiseren van de uitvoeringsovereenkomsten. Dit laatste is een gevolg van minder vraag uit de markt en een formatie die niet volledig op sterkte is. De onderschrijding aan de lastenkant wordt veroorzaakt doordat de formatie niet op sterkte is (wat leidt tot minder overheadkosten), maar ook door lagere implementatiekosten van het nieuwe zaaksysteem voor vergunningen, toezicht en handhaving (VTH), lagere kosten voor groot onderhoud en lagere kosten voor implementatie van de Omgevingswet.

De ontwerp-meerjarenbegroting laat zien dat de bijdrage voor Haarlemmermeer stijgt van € 12.413.000 in 2026 naar € 12.498.000 in 2029. Voor een groot deel staan tegenover deze kosten overigens wel legesinkomsten.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

De OD NZKG is een bij gemeenschappelijke regeling ingesteld openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De procedure met betrekking tot de financiën van gemeenschappelijke regelingen is vastgelegd in de Wgr. Uit artikel 58b van de Wgr volgt dat het dagelijks bestuur van een openbaar lichaam vóór 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten van de deelnemende provincies stuurt. In artikel 59 van de Wgr is bepaald dat het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam de ontwerpbegroting acht weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toezendt aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan provinciale staten van de deelnemende provincies. Op grond van het derde lid kan de raad van een deelnemende gemeente en provinciale staten van een deelnemende provincie bij het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

Op 3 april 2025 heeft het dagelijks bestuur van de OD NZKG (het DB) de ontwerp jaarstukken 2024 en de ontwerp-meerjarenbegroting toegestuurd naar de deelnemende provincies en gemeenten. Het DB stelt de staten en raden van de deelnemers aan de OD NZKG in de gelegenheid om kennis te nemen van de jaarstukken en ontwerpmeerjarenbegroting. De raden en staten worden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen over de ontwerp-meerjarenbegroting aan het DB kenbaar te maken.

Wij willen bereiken dat de gemeenteraad kennisneemt van de ontwerp jaarstukken 2024 en de ontwerp-meerjarenbegroting. Daarnaast stellen wij voor dat de raad een zienswijze indient met betrekking tot de ontwerp-meerjarenbegroting zoals opgenomen in de bijlage bij dit raadsvoorstel.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Wij beoordelen de bij dit raadsvoorstel gevoegde ontwerp jaarstukken 2024 en de ontwerp-meerjarenbegroting.

Hieronder zijn de belangrijkste punten uit beide documenten uitgelicht.

<u>Ontwerp jaarstukken 2024</u>

In de ontwerp jaarstukken 2024 rapporteert de OD NZKG op basis van programma's. Hieronder zijn de resultaten per programma kort toegelicht. Binnen de programma's wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën output en regie. Voor de producten die onder de categorie output vallen, zijn kengetallen vastgesteld. De kosten van het product worden bepaald door het kengetal te vermenigvuldigen met het aantal producten. De producten waarvoor (nog) geen kengetallen zijn vastgesteld, worden afgerekend op regiebasis. Dat betekent concreet dat per uur wordt gefactureerd.

Programma Bouw

De realisatie van het programma Bouw is per saldo afgerond € 96.000 hoger dan begroot. De baten zijn € 643.000 lager dan begroot. Vanwege de inzet op de Omgevingswet en de hoge werkvoorraad zien we een hoge productiviteit binnen het werkveld Bouw. Aan de lastenkant ontstaat hierdoor een voordeel van € 739.000. Verder ziet de Omgevingsdienst dat de arbeidsmarktproblematiek met name bij Constructieve Veiligheid en Toezicht ervoor zorgt dat

niet alle baten gerealiseerd konden worden. Dit zien we ook terug in het voordeel aan de lastenkant.

Programma Bodem
Het programma Bodem heeft per saldo een nadelig resultaat van € 241.000 ten opzichte van de begroting. De baten voor het programma bodem zijn € 641.000 lager dan begroot, de lasten voor bodem zijn € 400.000 lager dan begroot. De werkdruk was in de eerste helft van 2024 hoog, waardoor de baten in deze periode te veel omhoog zijn bijgesteld. Bij de lasten is vooral aan de toezichtkant in 2024 nog sprake van een tijdelijke onderbezetting door de tijdspan tussen uitstroom en instroom van personeel.

Programma Milieu en BRZO
De OD NZKG voert de vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken uit voor de meest risicovolle bedrijven in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland. Deze bedrijven vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) en/of de Richtlijn Industriële Emissies (RIE-4).

Het resultaat op het programma Milieu & BRZO is € 13.000 voordelig ten opzichte van de begroting. Zowel de lasten (-€ 1.919.000) als de baten (-€1.906.000) zijn lager dan begroot.

De lagere lasten komen voort uit lagere kosten voor capaciteit (-€ 1.300.000) en materieel (-€ 605.000; Advies milieu, Specifieke uitkeringen (SPUK)/Groen Staal en Mer beoordelingen)
dan begroot. De lagere kosten voor capaciteit zijn grotendeels gerelateerd aan lagere loonkosten (-€ 871.000) vanwege het niet of niet tijdig genoeg (ten opzichte van begroting)
vervullen van vacatures wat weer gerelateerd is aan de arbeidsmarktproblematiek. Ook is de inzet voor externen (-€ 370.000) lager dan begroot.

Betreffende de SPUK, in 2024 een drietal uitkeringen, Toezicht en Handhaving Energiebesparing, EZK (Groen Staal) en het Interbestuurlijk Programma (IBP), zijn de baten lager dan begroot (-€ 594.000).

Er heeft verschuiving van baten plaatsgevonden, waardoor de opbrengsten op offertes hoger is geworden dan begroot (€ 261.000). Dit is grotendeels gerelateerd aan het verschuiven van realisatie op de UVO naar offertes omtrent het onderwerp Circulaire Economie.

Programma Randvoorwaardelijk
In dit programma zijn producten opgenomen die voor elke opdrachtgever noodzakelijk zijn. Het gaat om werkzaamheden voor accountmanagement, procesondersteuning en risicobeheersing. Daarnaast is een aantal programma-overstijgende producten opgenomen. Het gaat om taken op grond van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, de Omgevingswet en bezwaar en beroep.

Het programma Randvoorwaardelijk heeft een nadeel van € 1.024.000 ten opzichte van de begroting. Dit betreft een voordeel van € 42.000 op de lasten en een nadeel van € 1.066.000 op de baten.

Het nadeel aan de batenkant wordt veroorzaakt door minder capaciteit bij het verwerken van Woo-verzoeken gedurende het jaar (1.893 uur minder ad € 220.000). Het grootste verschil (7.349 uur ad € 855.000) wordt veroorzaakt door een daling van het aantal uren in de tweede

helft van het jaar dat aan de invoering van de Omgevingswet is besteed. Er is minder inzet van tijdelijk extra personeel nodig is geweest. Dit is vooral terug te zien in minder omzet Omgevingswet extra werkzaamheden.

Programma Bedrijfsvoering
Onder dit programma vallen de personele en materiële bedrijfsvoeringkosten en de personele overheadkosten van het management van de OD NZKG. Het programma komt uit op een positief resultaat van € 2.995.000. Dit wordt veroorzaakt door per saldo € 3.161.000 lagere kosten, € 109.000 lagere opbrengsten en € 57.000 mutatie van de reserves.

De afwijking van de kosten heeft verscheidene oorzaken, waarvan de belangrijkste de volgende zijn. Door latere instoom van medewerkers is er € 600.000 minder aan loonkosten uitgegeven dan begroot. Door een vertraging van de implementatie van het nieuwe VTH-systeem ontstaat er een voordeel in 2024 van € 525.000. Tevens was voor 2024 een budget van € 500.000 beschikbaar voor groot onderhoud en aanloopkosten voor de verbouwing van het pand om deze aan te passen aan het nieuwe werken. Deze kosten zijn in 2024 niet gemaakt en schuiven door naar 2025. Per saldo was de dotatie aan de voorziening gekocht verlof € 394.000 lager doordat meer verlof is gekocht dan opgenomen. Mede als gevolg van de invoering van de Omgevingswet, zijn er minder kosten (voor opleidingen) voor Persoonlijk Budget Duurzame Inzetbaarheid (PBDI) gemaakt dan begroot (-€ 556.000). Door dalende energielasten in 2024 ten opzichte van 2023 bleek het voorschotbedrag van de gemeente Zaanstad te hoog en is deze in de loop van het jaar naar beneden bijgesteld. Dit leidde tot een voordeel van € 225.000.

De dotatie op de reserves is € 57.000 hoger dan begroot. De lasten zijn € 136.000 hoger als gevolg van een hoger bedrag wat gereserveerd moet worden voor niet opgenomen PBDI gelden. De baten zijn € 79.000 hoger, voornamelijk als gevolg van de aankoop van verlofuren door medewerkers van 60 jaar en ouder.

Controleverklaring onafhankelijke accountant
De onafhankelijke accountant (Auditdienst ACAM) heeft de ontwerp jaarstukken 2024 van de OD NZKG gecontroleerd en heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Conclusie ontwerp jaarstukken 2024
Het financiële resultaat van de OD NZKG over 2024 is € 4.486.000 positief. Dit is een afwijking van € 1.839.000 ten opzichte van de begroting. Wij nemen kennis van de ontwerp jaarstukken 2024 van de OD NZKG.

<u>Ontwerp-meerjarenbegroting 2026-2029</u>
Op 12 juli 2024 is door het Algemeen Bestuur de meerjarenbegroting 2025-2028 vastgesteld. De basis voor deze meerjarenbegroting was de uitvoeringsovereenkomst 2024. In de eerste begrotingswijziging is de begroting voor het jaar 2025 geactualiseerd voor de met de opdrachtgevers opgestelde uitvoeringsovereenkomsten 2025. De aangepaste begroting 2025 is het uitgangspunt voor de begroting 2026.

De ontwerp-meerjarenbegroting is opgesteld in programma's en voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Per programma is inzichtelijk gemaakt wat de baten en de lasten zijn, wat de OD NZKG wil bereiken, wat men daarvoor gaat doen en wat het mag kosten.

Onzekerheden
De ambities van de OD NZKG zijn gebaseerd op actuele wet- en regelgeving, maatschappelijke en autonome ontwikkelingen en veranderingen in het reguliere werk. De ambities zijn eerder afgestemd in de meerjarenbegroting 2025-2028 en vinden doorvertaling in de uitvoeringsovereenkomst. Bij elkaar opgeteld zijn de autonome groei en de ambities groot. Ze betekenen opnieuw een forse toename van het werk, tegen een steeds krapper wordende arbeids- en inhuurmarkt. Het vinden van (ervaren) medewerkers is een forse uitdaging. De werkzaamheden die voortvloeien uit de UVO 2025 worden daarom door de OD NZKG in relatie tot de (kwantitatief en kwalitatief) beschikbare capaciteit heroverwogen, wat kan leiden tot nadere prioritering, en waar nodig afschaling en neerwaartse bijstelling in 2025. Dit heeft ook zijn doorwerking naar het jaar 2026.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen heeft in de uitvoering tot onvoorziene omstandigheden geleid. Om hierop adequaat te kunnen anticiperen heeft de OD NZKG een risicobedrag in de algemene reserve opgenomen.

Een andere onzekerheid volgt uit het feit dat er nog geen cao-akkoord is voor de OD NZKG voor 2025 en verder. Er bestaat derhalve nog een onzekerheid of de opgenomen looncompensatie 2025 en 2026 overeenkomst met de daadwerkelijke cao-stijging.

Omzet
De UVO 2025 vormt conform de kaderbrief de basis voor de omzet ontwikkeling 2026-2029. Conform Meerjarenbegroting 2024-2027 wordt de administratieve inzet voor de Omgevingswet afgebouwd. De omzet daalt hiermee met € 478.000.

In 2026 groeit de omzet verder vanwege aanvullende autonome ontwikkelingen of beleidswensen. Dit betreft onder meer inzet voor financiële zekerheid, de meetdienst en Circulaire Economie. De omzet stijgt hiermee met € 4.887.000.

Conform de kaderbrief 2026 zal er een herprioritering plaatsvinden om qua groei binnen de meegekregen kaders van Amsterdam en Aalsmeer te blijven. Vanwege de herprioritering is de omzet in 2026 € 2.834.000 lager. Er wordt niet verwacht deze groei in 2027 alsnog te realiseren.

In 2025 ontvangt OD NZKG geen SPUK gelden meer voor het IBP versterking VTH. De OD NZKG ontvangt in 2025 SPUK gelden voor de energiebesparingsplicht. Dit loopt tot en met 2026, waarna de SPUK voor zover nu bekend vervalt. Het restant budget 2022 van deze subsidie, dit is € 988.000, wordt besteed in 2026. Vanuit EZK ontvangt OD NZKG vanaf 2024 een SPUK-uitkering voor Groen Staal. Deze subsidie bouwt af naar 0 in 2026. De middelen voor Groen Staal zijn deels opgenomen in de UVO 2025 met doorwerking naar 2026 en verder en deels zijn deze als extra claim opgenomen voor 2026 zodat het totale budget uitkomt op € 5.000.000 per jaar. De provincie Noord-Holland heeft in 2024 toegezegd de OD NZKG tot 2029 jaarlijks € 5.000.000 te betalen voor de werkzaamheden voor de maatwerkafspraken en het project Groen Staal fase 1. De provincie ontvangt daarvoor rijksgeld vanuit het Klimaatfonds (via het ministerie van KGG en het provinciefonds) en milieuleges.

Tariefontwikkeling
De tarieven worden jaarlijks aangepast naar aanleiding van de loon- en prijsontwikkeling. Het tarief bedraagt dit jaar € 121,73 per uur. Het tarief stijgt in 2026 naar € 124,91 en zal op grond van de meerjarenbegroting de komende jaren niet verder stijgen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
De OD NZKG wil op gestructureerde wijze risico's beheersen en een overwogen niveau van de weerstandscapaciteit creëren. De weerstandscapaciteit wordt omgeschreven als middelen en mogelijkheden waarover een organisatie beschikt om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat dus om buffers in het eigen vermogen respectievelijk de exploitatie die kunnen worden vrijgemaakt, zonder dat dit gevolgen heeft voor het bestaande beleid en de uitvoering van taken. De beschikbare weerstandscapaciteit is € 3.082.000. De hoogte van de weerstandscapaciteit is per 31 december 2024 € 3.082.000.

Conclusie
De OD NZKG heeft een sluitende ontwerp-meerjarenbegroting. Er bestaan echter een aantal onzekerheden en de omvang van die onzekerheden is op dit moment lastig te voorspellen. De bijdrage voor de Gemeente Haarlemmermeer daalt in deze begroting van € 13.267.000 in 2025 naar € 12.641.000 in 2026. Gezien onze huidige financiële situatie zal ook de OD NZKG financiële keuzes moeten maken en wij wijzen de OD NZKG op hun verantwoordelijkheid om op zoek te gaan naar financiële besparingsmogelijkheden en kritisch te kijken naar niet-noodzakelijke uitgaven. Dit hebben wij ook opgenomen in de concept-zienswijze. De OD NZKG geeft aan zich er bewust van te zijn dat zij, zeker gelet op de huidige crisistijd, op zoek zal moeten gaan naar financiële besparingsmaatregelen en dat zij kritisch moet kijken naar niet noodzakelijke uitgaven. Een deel van de activiteiten die de OD NZKG voor haar opdrachtgevers uitvoert, bijvoorbeeld het verlenen van omgevingsvergunningen, is namelijk conjunctuurgevoelig. De OD NZKG werkt aan scenario's om die consequenties in beeld te brengen en zo vroegtijdig bij te kunnen sturen. De deelnemende gemeenten en provincie, vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en/of het DB, worden daar nauw bij betrokken.

3.3 Wat mag het kosten?
Het financiële resultaat van de OD NZKG over 2024 is € 4.486.000 positief. Het hogere resultaat wordt hieronder per programma overzichtelijk weergegeven.

Programma	**Realisatie 2024**
Bouw	-€ 7.384.000
Bodem	-€ 2.319.000
Milieu en BRZO	-€ 18.871.000
Randvoorwaardelijk	€ 298.000
Bedrijfsvoering	€ 23.558.000
Mutatie reserves	€ 232.000
Totaal	**€ 4.486.000**

Door het dalen van de kosten van de OD NZKG zal ook de bijdrage per deelnemer, en dus ook die van de Gemeente Haarlemmermeer, dalen.

De kosten voor de uitvoering van de voorgestelde programmabegroting nemen af met € 626.000 (van € 13.267.000 in de primitieve begroting 2025 naar € 12.641.000 in de begroting 2026). Dit is als volgt gespecificeerd:

Primitieve begroting 2025	**€ 13.267.000**
1ste begrotingswijziging 2025 / UVO 2025	- € 854.000
Aangepaste begroting 2025	**€ 12.413.000**
Loon- en prijsstijging	€ 309.000
Ontwikkelingen 2026	-81.000
Administratieve inzet Omgevingswet	-€ 73.000
Circulaire economie	€ 23.000
Water en bodem sturend	€ 56.000
Energietransitie	€ 55.000
Inschatting herprioritering	€ 682.000
Begroting 2026	**€ 12.641.000**

	Jaar 2025
Bijstelling begroting 2025	-€ 854.000
Teruggave positief resultaat 2024	€ 731.000
Aanvraag Voorjaarsrapportage 2025	**-€ 1.585.000**

De kosten worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel E 'Haarlemmermeer biedt een gezond leefklimaat' van het programma Kwaliteit Fysieke Omgeving, taakveld 7.4. Het bedrag is in de voorjaarsrapportage 2025 meegenomen.

Wat zijn de financiële risico's?
Uit de ontwerp jaarstukken 2024 blijkt dat het jaar 2024 met een positief resultaat van € 4.486.000 is afgesloten. Voor de uitvoeringsovereenkomsten betalen de opdrachtgevers voorschotten. Op basis van de realisatie in 2024 heeft de OD NZKG (voorlopige) afrekeningen per opdrachtgever gemaakt. Voor Gemeente Haarlemmermeer betekent deze afrekening dat wij een bedrag van € 127.000 terugkrijgen.

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?
Het vaststellen van de begroting en de jaarrekening is een bevoegdheid van het AB, zo volgt uit artikel 58, eerste en derde lid, van de Wgr. De gemeenteraad kan bij het DB zijn zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen, zo bepaalt artikel 59, derde lid, van de Wgr.

De colleges van de acht deelnemende gemeenten en het college van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Holland hebben een gemeenschappelijke regeling – de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) 2024 – vastgesteld. De colleges hebben uit hun midden ieder één lid van het AB aangewezen, met dien verstande dat de colleges van Amsterdam, Haarlemmermeer en Noord-Holland ieder twee leden van het AB uit hun midden hebben aangewezen. Het DB bestaat uit de voorzitter en vier andere door en uit het AB aan te wijzen leden, waarbij de leden aangewezen door de colleges van Amsterdam, Haarlemmermeer, Zaanstad en een vertegenwoordiger namens de Amstellandgemeenten, alsmede het lid aangewezen door gedeputeerde staten van Noord-Holland in elk geval zitting hebben. In Haarlemmermeer is de portefeuillehouder Handhaving en Vergunningen het eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?

Ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028

Vorig jaar heeft de raad ook een zienswijze ingediend op de ontwerp-meerjarenbegroting 2025-2028 van de OD NZKG (10973802).

Communicatie

De beraadslagingen over dit voorstel zijn openbaar en de ontwerp-jaarrekening en de ontwerpmeerjarenbegroting zijn openbare documenten. Het is de taak van het AB om de communicatie te verzorgen over de Jaarstukken 2024 en de Meerjarenbegroting 2026-2029 van de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Juridische aspecten

De ontwerp-jaarrekening en de ontwerp-meerjarenbegroting voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. De accountant heeft over de ontwerp jaarstukken 2024 een goedkeurende controleverklaring afgegeven met betrekking tot de getrouwheid en rechtmatigheid.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad/het college over de voortgang worden geïnformeerd?

Op 10 juli 2025 liggen het ontwerp-jaarverslag 2024 en de ontwerp-meerjarenbegroting ter vaststelling bij het AB. Na vaststelling met inachtneming van eventuele ingediende zienswijze(n) wordt de raad daarover schriftelijk geïnformeerd door het AB.

3.7 Wat betekent dit voor de Metropoolregio Amsterdam (MRA)?

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor de MRA en er zijn met betrekking tot dit onderwerp geen regionale afspraken gemaakt.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris, de burgemeester,

Cees Vermeer Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n):

- Jaarstukken 2024
- Meerjarenbegroting 2026-2029
- Zienswijzebrief